

Einfältige vnd kurtze
Antwort
Vber die außgegangene
FAMA
vnd Confession
Der Christlichen hoch-
erleuchteten Brüderschafft /
Des löblichen Ordens vom
Rosen Creutz.
Einfalt ist der Warheit
Siegel.

Gedruckt im Jahr /
M. DC. XV.

Philippo à Gabella / C.V.H.

EINFÄLTIGE UND KURZE ANTWORT ÜBER DIE AUßGEGANGENE FAMA UND CONFESSION

EENVOUDIG EN KORT ANTWOORD OP DE UITGEGEVEN FAMA EN CONFESSIO

1 6 1 5

vertaling:

Ruud Muschter
∴

Groningen

muschter@home.nl
www.archive.org

24 november 2011
herzien: 31 augustus 2015

INHOUD

BRON

1615, Einfältige vnd kurze Antwort vber die aussgegangene Fame vnd Confession der Christlichen hocherleuchteten Brüderschafft des löblichen Ordens vom Rosen Creutz

http://www.archive.org/search.php?query=einf%C3%A4ltige%20antwort

INLEIDING VAN DE VERTALER

In 1614, 1615 en 1616 verschenen in Duitsland de roemruchte werken Fama Fraternitatis[1], Confessio Fraternitatis[2] en de Chymische Hochzeit Christiani Rosenkreutz. Deze geschriften maakten gewag van het bestaan van de Rozekruisers Orde in Europa en werden opgevolgd door een verklaring die in Parijs in 1623 op de muren van de stad werd bevestigd. De inhoud daarvan was als volgt.

"Wij, vertegenwoordigers van de hoogste Raad van het Rozekruis, verblijven zichtbaar en onzichtbaar in deze stad, bij de gratie van de Allerhoogste, tot wie het hart van de rechtvaardigen zich wendt. Zonder boeken of tekens spreken wij, en wij leren dit ook aan anderen, in alle talen van de landen waar wij willen verblijven om de mensen, onze gelijken, van dodelijke vergissingen te bevrijden.

Indien iemand ons slechts uit nieuwsgierigheid wil ontmoeten, zal hij nooit met ons in contact komen. Als echter zijn wil hem ertoe brengt zich te laten inschrijven in het register van onze Broederschap, dan zullen wij, die de gedachten kunnen doorzien, hem tonen dat wij waarlijk onze beloften nakomen. Zo vermelden wij niet de plaats waar wij in deze stad verblijven, want de gedachten toegevoegd aan de waarachtige wil van de lezer zullen het mogelijk maken dat hij ons leert kennen, en wij hem leren kennen."

Nadien verschenen vele geschriften pro en contra de Rozekruisers. Het huidige werk, het *Einfältige und kurze Antwort*, is een

---

[1] '*Fama fraternitatis Roseae Crucis* oder 'Die Bruderschaft des Ordens der Rosenkreuzer', Cassel, 1614.

[2] 'Confession oder Bekandnusz, der Societet und Brüderschafft R.C. An die Gelehrten Europae', Cassel, 1615.

van de geschriften die qua toon en inhoud als ondersteunend voor de Orde zijn geschreven.

De tekst wordt gekenmerkt door veel verwijzingen naar God. Tevens is enkele keren sprake van 'uitverkorenen'. Ik wil er in dit verband graag op wijzen, dat de Rozekruisers Orde A.M.O.R.C.[3] in de vragenrubriek van haar website, op de vraag 'Welke visie heeft A.MO.R.C. op haar aspirantleden?', antwoordt, dat de Orde niet de pretentie heeft dat haar aspirant-leden in de een of andere ongewenste situatie verkeren waaruit zij verlost zouden moeten worden. Integendeel. De Orde gaat er vanuit, dat ieder mens over een geweldig arsenaal aan innerlijke vermogens beschikt, die in de huidige tijd binnen het gewone onderwijssysteem niet of nauwelijks worden geactiveerd. Juist het belevendigen van wat binnen de leden zelf aanwezig is, stelt hen in staat om zelf te bepalen hoe zij hun leven het beste kunnen inrichten, en welke visie zij willen ontwikkelen. Het gaat er om, dat iedereen via onderricht leert onderkennen over welke vermogens hij zelf beschikt. Net zoals een meester-schilder zijn leerling laat zien welke technieken er zijn om de talenten die de leerling reeds bezit, tot volle bloei te laten komen.

De opmerking van de auteur moet dan ook worden bezien in het licht van de tijdgeest waarin hij zijn oproep schreef. In feite is uit de Fama en uit de pamfletten die in Parijs werden aangeslagen, op te merken, dat de Orde openstaat voor iedere oprechte kandidaat. Zoals de A.M.O.R.C. het tegenwoordig in een van haar publicaties zegt: 'Om de ingewijden is een cirkel. Wie buitengesloten is, sluit zichzelf uit.' Daaruit blijkt, dat er bij

---

[3] De Antiquus Arcanusque Ordo Rosae Rubeae et Aureae Crucis (A.A.O.R.R.A.C.), ofwel Aloude Mystieke Orde Rosae Crucis (De Rozekruisers Orde A.M.O.R.C.). Deze zet de oude Rozekruisers Traditie voort. Zie het manifest hieromtrent van de Fédération Universelle Des Ordres Et Sociétés Initiatiques (F.U.D.O.S.I., 1934), waarin een aantal Europese inwijdingsorden dit hebben bevestigd. Zie www.amorc.nl.

de Orde geen sprake is van een visie op basis van 'uitverkorenheid'.

In de tijd van de auteur echter, was het onmogelijk om rechtstreeks en onuitgenodigd contact te leggen met de leden van de Orde. Het was een gesloten bolwerk, waarbij het er ook nog maar van afhing of men met een ware Rozekruiser te maken kreeg, dan wel met een bedrieger. De auteur schreef zijn tekst als een liefdevolle en goed bedoelde poging om contact te kunnen leggen met de Broeders.

- - -

De scan van het Duitse origineel is niet overal goed leesbaar. Dit komt doordat de tekst niet volkomen vlak op de glasplaat heeft gelegen. Waar twijfel is over de leesbaarheid van een woord, heb ik dat met een voetnoot aangegeven als 'scan?'.

In het titelblad is sprake van 'Antwort', dus met een 't'. In de aanhef echter, die beurtelings boven de pagina's staat en die op de tweede pagina aanvangt, wordt 'dt' gebruikt, namelijk als 'Antwordt-schreiben'. Op de pagina daarna staat dan 'an die Fraternität desz R.C.'. In de vertaling heb ik deze aanhef weggelaten.

De Duitse tekst is doorlopend; kent wel inspringingen voor de alinea's; maar bevat geen witregels. In de vertaling is de alinea-indeling gevolgd, wel gescheiden door witregels.

De tekst heeft geen paginanummers, behalve in de aanvang, waar - om de andere pagina - een nummer staat, te weten A ij, A iij, A iiij en A v. Toch markeert dit niet een inleiding, want de tekst loopt vervolgens gewoon door, zonder nummering. In deze Nederlandse vertaling heb ik een eigen nummering aangehouden.

Diverse zinnen beginnen niet met een hoofdletter, maar sluiten gewoon achter een andere zin aan, die dan niet met een punt wordt afgesloten, maar met een /.

Ruud Muschter[4]

[4] Lid van de Grote Raad van de A.M.O.R.C. (Nederlandstalige Jurisdictie) van 21 maart 1988 tot 21 maart 2010.

HET OMSLAG

Eenvoudig en kort
antwoord
op de uitgegeven
FAMA
en Confessio
van de christelijke, zeer
verlichte Broederschap
van de loffelijke Orde van het
Rozekruis.

Eenvoud is het zegel
der waarheid.

Gedrukt in het jaar

1615[5]

---

[5] De auteur is C.V.H., Amator Philosoph (Een liefhebber der filosofie). Vermoedelijke uitgever: A. Hünefeldt, Danzig.

Aan de Broederschap van de zeer loffelijke Orde van het Rozekruis biedt C.V.H. zijn christelijke groet en bereidwillige dienst aan, in alle trouwe welgemeendheid.

Hoe weids in kracht de snel vliegende Fama door u, o zeer verlichte Broederschap, is uitgezonden en afgevaardigd, is thans door zijn helderklinkende bazuin in geheel Europa genoegzaam duidelijk geworden. Die heeft weerklonken, zodat zij niet aan de massa, net zo min als aan mij, verborgen kan zijn gebleven. Deze helder geblazen Fama is samen met de door u uitgegeven Confessio zeer onlangs tot mijn oren en in mijn handen gekomen. Aanvankelijk heb ik ze door ontzetting voor een wonder aangezien en met vele gedachten zeer dikwijls doorgelezen en herlezen. Uiteindelijk heb ik niet zonder verwondering uw grote, verheven, christelijke liefde opgemerkt, alsook uw trouwhartige, vrijwillige aanbod aan alle hoofden, geleerden en standen der christenheid. Dat alles in mijn hart goed overwegende en noterende, zag ik naar mijn mening hoe sommige trouwe, welmenende harten zich met hun antwoord hebben gepresenteerd en de sterke klank der bazuin zijn gevolgd. Vandaar dat ook ik mij vanuit een dringende gezindheid en een ijverig hart niet langer wil inhouden en mij gedrongen voel, u met mijn eenvoudige antwoord op gelijke wijze tegemoet te treden.

Hoewel mijn schrijven noch met een sierlijke oratie is getooid, noch geplamuurd is - waarin ik onervaren ben -, toch weet ik dat de christelijke liefde niet op zulke dingen let, doch slechts kijkt naar de achtergrond en inhoud van de eigenlijke bedoe-

ling. Daarom ben ik met een vrijmoedig hart aan het werk getogen, en heb ik aangezien hoe de wereldwijzen - voor wie de ware voor God geldende wijsheid verborgen is - met het gif van hun tong weten te lasteren. Ik echter, wil hiermee geen wellust of wereldse rijkdom, doch wel met alle vrome, uitverkoren harten de zaligheid van mijn ziel zoeken. Zo is het ook niet mijn bedoeling iemand met dit antwoord - de antichrist en alle goddelozen uitgezonderd - tegen de haren in te strijken. Hiernevens begeer ik zeer van harte alle goede, aan God ontspringende heilzame leringen en onderrichtingen goedwillig te aanvaarden. Dat mijn hierna volgende geschrift daarmee overeenstemt, zal dan ook dadelijk, doch genoegzaam blijken.

Wij bevinden betreffende de zeer verlichte Broederschap, dat deze heden ten dage hoogst noodzakelijk is; de aandacht moet krijgen; moet worden overwogen; en in acht moet worden genomen. En wel aangezien aan alle dingen veelvoudig te merken is, dat na hun loffelijke aanmaning[6] de wereld nu bijna in zijn hoogste en laatste tijdperk is beland, terwijl de wetenschap omtrent natuurlijke en goddelijke dingen evenzeer op zijn eind loopt. Onze enige leermeesteres, de alwetende wijsheid waarover Wijsheid spreekt[7] in hoofdstuk 7, wordt door de nevel der leugenachtige sofisten overschaduwd. In hen berusten immers behoudzucht en bedrog, en met hun voeten hebben zij de ware, zuivere liefde jammerlijk vertrapt. Hoewel de wereld zich jaren geleden deels in zekere mate zal hebben verbeterd, zo zal de hoge nood onverminderd vereisen - wanneer het God zint en het aldus zijn raadsbesluit zou zijn -, dat de sterke engel, genoemd in Openbaring, hoofdstuk 18[8], uit de hemel neerdaalt om het

[6] Van de Broeders, namelijk de Fama.

[7] "Waarlijk, na haar komt de nacht, doch wijsheid zal niet worden overwonnen door kwaadaardigheid". Bijbel, Wijsheid, 7:30.

[8] “Et post hæc vidi alium Angelum descendentem de cælo, habentem potestatem magnam: et terra illuminata est a gloria eius” (En na deze

duistere aardrijk met zijn macht en grote helderheid wederom te verlichten. Wij ontlenen dat ook aan de Confessio die gij aan ons hebt doorgegeven, en merken in goede hoop dat een nieuw licht moet worden aangestoken, opdat wij - ontwakende uit de slaap der zonden - de voorhang[9] wegdoen en in het allerheiligste mogen kijken en ingaan.

Ogenschijnlijk echter bekommert men zich er maar weinig om of men dit bereikt en bereidt men zich er niet op voor, want de meeste mensen streven met dierlijk vernuft slechts naar tijdelijke, aardse goederen. De goddelijke waarheid en het grote inzicht dat wij in Christus door de Heilige Geest bereiken, waarin toch alle rijkdom natuurlijkerwijze en eeuwig verborgen ligt - ja, in het grote wonderboek, de Bijbel, waarin de diepte der goddelijke wijsheid besloten ligt - worden weinig in het rechtmatige centrum erkend, aangezien het midden dat in de omtrek ligt, door weinigen wordt gezocht, gezien en aanvaard.

Hoewel velen zich op de theologie beroemen, wordt die door hen naar believen gebruikt en gebogen. Op hun manier kunnen zij zeer kunstig[10] discussiëren, ja, alles verdedigen en uitleggen wat er in hun hoofd en dat van hun leermeester omgaat, hoewel de Heilige Geest noch met, noch door hen spreekt, en de nieuwe geboorte[11] zelf daarentegen[12] van hen verwijderd - zonder enige beschouwing die de letter doodt - de geest levendig maakt.

---

dingen, zag ik nog een engel, afdalend uit de hemel, met grote macht. En de aarde werd door zijn glorie verlicht). Bijbel, Openbaring, 18:1.

[9] De voorhang die in de tempel het kubusvormige Heilige der Heiligen afschutte, waar alleen de hogepriester mocht komen.

[10] "mit grossen ?nst". De scan is onduidelijk.

[11] "?rt". De scan is onduidelijk. Qua context met "neue" past dat hier wel, gelet op een soortgelijke passage verderop. Niettemin is dan hier sprake van "geburt", en verderop van "Geburt".

[12] "?ergegen". De scan is onduidelijk.

Ik kan bespeuren, nu het dusdanig merkbaar is, dat het doen en laten[13] in de voortgang dezer wereld - alle vrome godsvruchtigen daarin uitgezonderd - niet op het juiste midden afgaat, doch merendeels van een ijdele omhaal is. Daarom wil ik met een kalm, zachtmoedig hart deemoedig mijn God aanroepen, voor zijn tempel neerzitten, en de Verlichting en verlossing verwachten. Ik twijfel er niet aan, of ik word geholpen wanneer ik stil zit.

Het is ontegenzeggelijk zo, dat God de Vader en de waarheid van al het goede, alle tijdelijke en eeuwige schatten, zoals al gemeld is, van zijn goddelijke Heilige Schrift belichaamt. Toch heeft hij hiernaast ook aan de mens een natuurlijk boek toebedeeld, waaruit deze - als wij goed op de natuur acht slaan - veel natuurlijke wijsheid kan leren en onderkennen. Die wetenschap moet eveneens naar het juiste punt, namelijk naar de oorspronkelijke bron vloeien. Men zou moeten bedenken en afwegen, of het niet een prachtige, grootse zaak zou zijn als men in de natuur het bovenste met het benedenste en het benedenste met het bovenste zou kunnen verenigen[14]. Ja, dat het een kostbare wetenschap is, dat het hemelse met het aardse, en wederom het aardse met het hemelse wordt vergeleken, en dat men door de spagirische kunst het reine van het onreine, het subtiele van het grove kan scheiden, en het innerlijke wezen in de kern zou kunnen doorgronden. Wie zou dan uitspreken, dat vele grote geheimenissen die God in de natuur heeft ingeplant, aan ons niet kenbaar zouden kunnen zijn? Er zijn onder ons echter veel te weinig mensen die dit met een oprecht, deemoedig hart zouden willen nastreven. Wel baseren velen zich

---

[13] "thun und we?n". De scan is onduidelijk.

[14] Indachtig Hermes Trismegistus, 'De Driewerf Grote'. Een legendarische, mythische en mogelijk slechts allegorische wijze uit het oude Egypte. Grondlegger van het principe 'Zo boven, zo beneden'.

op loze, verzonnen sofistische boeken, die niet op de natuur zijn gegrondvest doch door landlopende vagebonden zijn geschreven, door wie vele lieden schandelijk worden bedrogen en vaak van hun have en goed afgeholpen. Deze bedriegers kunnen ooit een ernstige straf van God verwachten, of het moest al zijn dat ze boete doen en zich bekeren, en over de natuur in de ware zin nadenken. Dit doen zij weinig; nog minder over hoe de elementen op elkaar inwerken; en wel in het allerminst hoe de zon hierboven met zijn tegenhanger overeenkomt en in alle dingen zijn werking verricht. De geest der wereld, waarover Hermes, Theophrastus[15] en andere verlichte filosofen spreken, willen zij niet erkennen, terwijl toch alleen díé het leven geeft, ja, in en door alle dingen werkt. O, wie dit enige universele wezen goed erkent en doorziet, zal wel een deur worden opengedaan om in te treden naar het ware, natuurlijke medicijn en de filosofie. Volgens mij kan aan zo iemand de ware Steen der Filosofie niet goed verborgen zijn.

Dat er onder ons echter weinigen zijn die zich met de ernst der oprechtheid daarop toeleggen, kan men alleen al uit de medicijnen (met voorbijgaan aan al het andere) afleiden die dermate tot dodelijke ziekten leiden, dat men nu dagelijks moet horen en zien hoe bij geringe ziekten - om maar bezwaarlijk en nauwelijks te zwijgen over podagra[16], lepra, waterzucht en dergelijke - voor sommigen raad en hulp benevens Gods genade moet worden gevonden. Men krijgt het niet voor elkaar, doch rekent ze met groot onbegrip en onwetendheid tot de onmogelijkheden en bestempelt ze met het woordje 'ongeneeslijk'. Degene echter voor wie het zuivere, prachtige licht der natuur eenmaal begint te verschijnen en te glanzen, zal de kwestie ongetwijfeld door het beginsel der waarheid anders beoordelen, want slechts de duistere, dikke bewolking verhindert dat wij

[15] Theophrastus van Eresus, leerling van Aristoteles, plm. 371-287 v. Chr.
[16] Voetjicht.

mensen dat zien[17]. Het gezicht kan er namelijk zonder vleselijke ogen niet doorheen dringen, totdat de Heer de heldere Verlichting aan de door hem uitverkorenen zal voltrekken.

Hoewel wij het nu, zoals gezegd is, een grote, goddelijke gave achten om het aardse met het hemelse te kunnen vergelijken; zo veel mogelijk voor ogen te hebben dat wij de elementen zuiver en rein verenigen; ja, alle aardse schatten machtig te zijn: wat stelt dit alles voor, vergeleken met wat u, o zeer loffelijke Broederschap aankondigt, aanbiedt, toezegt en belooft aan allen die hiertoe geroepen zullen worden?

Wat ter wereld kunnen wij hoger schatten, dan in godsvrucht te wandelen; in staat van genade te zijn; en daarenboven zijn grote wonderwerk te erkennen. Daarom zeg, beken en behartig ik redelijkerwijs met hart en gemoed dat ik begrijp, hoe alle wereldse rijkdom en natuurlijke wijsheid, ja, alle wereldse pracht en glorie, tegen zulke wijsheid wegvalt, en nog veel minder ermee moet worden vergeleken. Daarom ben ik bereid en gereed al het andere voor Bargoens[18] te houden, opdat ik in Christus de ware wijsheid van God moge verwinnen. Daarom is het mijn deemoedige en eenvoudige verzoek aan u, gij zeer verlichte Broederschap, om mij - wanneer gij aldus mocht besluiten en bevinden - als erfgenaam van uw Broederschap te erkennen en op te nemen. En wilt gij dan met mijn eerste aan u gerichte schrijven mijn goede intentie ter harte nemen, ontsprongen aan een eenvoudig, ijverig hart en die in alle goedheid aanvaarden. Daarbij teken ik aan, dat mijn hart er slechts naar verlangt de ware wijsheid van God te leren kennen, opdat ik de ware, nieuwe geboorte binnentreed en met alle uitverkorenen mijn zielenheil en zaligheid moge bereiken. Daarom wens ik van harte een ongetwijfeld troostrijk antwoord

---

[17] "verhindert nur das wir Menschen solches nicht sehen". Het Duits geeft dus een dubbele ontkenning.
[18] "das ander alles voor Rodt zu achten". Ofwel: 'Ro(d)twelsch'.

van u af te wachten, en heb ik een zekere hoop dat de almachtige en barmhartige God zijn genade ook over mij, zijn zwakke en wilsbereide instrument zal uitgieten en zal aanzien hoe ik met hart en gemoed ervan getuig[19], want ik meen het in eenvoud en getrouwelijk.

Wanneer echter, hetgeen ik niet hoop, de Heer zou antwoorden: "Ik schep geen[20] welbehagen in u", zal ik wederom zeggen: "Zie, Heer, hier ben ik. Doe met mij als u goeddunkt, als ik uw genade maar mag behouden. Uw wil moet geschieden, uw wonderen en uw werken zijn groot. U zij lof en eeuwige eer, want ik weet evengoed zeker, dat gij degenen die het met een trouw en zuiver hart menen, niet zult verstoten of verlaten."

Tot slot verzoek ik nogmaals[21], mijn schrijven gunstig in aanmerking te nemen en te aanvaarden. Daaropvolgend hoop ik, dat gij mij een antwoord (hetzij schriftelijk, hetzij persoonlijk) wilt verwaardigen. Om mij moverende redenen heb ik mijn naam verzwegen, aangezien het ook uw verlangen niet is, die hier te vermelden, en omdat - ook zonder dat - mijn persoon aan u wel bekend zal zijn.

De uitsluitend wijze regent en Schepper van alle hemelse en aardse dingen, moge u - zeer loffelijke Broederschap - door zijn heilige en goede Geest steeds meer verlichten en door u ten spoedigste zijn genade tevoorschijn laten glinsteren, tot eer, lof en prijs van zijn naam en tot de door ons gewenste vreugde en eeuwige zaligheid.

---

[19] "?euget". De scan is onduidelijk.

[20] "?ein". De scan is onduidelijk. Aangezien van de vorige regel zeer zeker een eerste letter is weggevallen, en beide regels strak onder elkaar staan, moet "ein" nog door een letter zijn voorafgegaan. Dat kan alleen een 'k' zijn geweest.

[21] Hier richt de auteur zich weer tot de Broeders.

AMEN.

De aan C.L. van harte bereidwillige

C.V.H.

Liefhebber der filosofie

